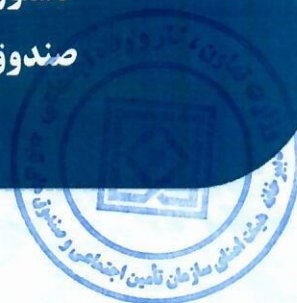

دبیرخانه هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه

دستورالعمل نحوه مدیریت وجوه، سرمایه‌گذاری و سرمایه‌برداری
صندوق‌های بازنشستگی تابعه هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و
صندوق‌های تابعه

جلسه ۱۷۱

۱۴۰۳/۰۳/۲۱

فهرست مطالب

۱ مقدمه
۱ فصل اول: تعاریف و مفاهیم
۲ فصل دوم: کلیات
۳ فصل سوم: مدیریت وجوه
۵ فصل چهارم: سرمایه گذاری و سرمایه برداری
۱۱ فصل پنجم: نصاب و فرایند تصمیم گیری
۱۳ فصل ششم: سایر موارد

مقدمه

در راستای اجرای رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در بند ۳ و ۴ سیاست های کلی تأمین اجتماعی و سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر پایبندی به حقوق و رعایت تعهدات بین نسلی، عدم تحمیل طرح های فاقد تضمین مالی، تأمین منابع پایدار، ارتقای کارایی بنگاه های اقتصادی و بهره وری منابع و در امتداد قوانین بالادستی از جمله اجرای بند «ه» ماده (۱۵) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۸۳)، تبصره (۲) بند (الف) ماده (۵۷) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور (مصوب ۱۳۹۵) و مصوبه شماره ۴۲۹۸۵ مورخ ۱۳۹۹/۳/۲۱ شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی با عنوان «آیین نامه (ضوابط کلی) نحوه مدیریت وجوه، ذخائر و سرمایه گذاری های دستگاه های اجرایی دولتی و عمومی غیردولتی فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی و سازمان ها، مؤسسات و صندوق های بیمه اجتماعی و بازنشستگی کشور» و به منظور مدیریت دارایی ها و حفظ پایداری مالی سازمان/صندوق، ایجاد هماهنگی، یکپارچگی و همسویی راهبردها و فعالیت های حوزه سرمایه گذاری و رویه های تصمیم گیری، دستورالعمل اجرایی نحوه مدیریت وجوه، ذخائر و سرمایه گذاری های سازمان تأمین اجتماعی و صندوق های تابعه به شرح ذیل ابلاغ می گردد.

فصل اول: تعاریف و مفاهیم

- ۱) **آیین نامه:** آیین نامه (ضوابط کلی) نحوه مدیریت وجوه، ذخائر و سرمایه گذاری های دستگاه های اجرایی دولتی و عمومی غیردولتی فعال در قلمروهای مختلف نظام تأمین اجتماعی و سازمان ها، مؤسسات و صندوق های بیمه اجتماعی و بازنشستگی کشور
- ۲) **بنگاه کنترلی:** بنگاهی که سازمان/صندوق با واسطه یا بدون واسطه در آن دارای سهام کنترلی است و یا قدرت تعیین مدیرعامل را دارد.
- ۳) **بنگاه:** واحد اقتصادی ثبت شده دارای شناسه ی اقتصادی و ملی که در تولید کالا یا خدمت فعالیت می کند، اعم از آنکه دارای شخصیت حقوقی یا حقیقی باشد.
- ۴) **بنگاه مدیریتی:** بنگاهی که سازمان/صندوق با واسطه یا بدون واسطه در آن دارای سهام مدیریتی است.
- ۵) **سازمان/صندوق:** صندوق های بازنشستگی تابعه هیئت امناء شامل: سازمان تأمین اجتماعی، صندوق بازنشستگی کشوری، مؤسسه صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان فولاد و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستائیان و عشایر.
- ۶) **سرمایه برداری^۱:** هرگونه قرارداد فروش و واگذاری کلی یا جزئی یا معاملات دیگر که با رعایت صرفه و صلاح، به منظور اصلاح سبد سرمایه گذاری یا تأمین اعتبار لازم جهت انجام تعهدات مندرج در برنامه بودجه سنواتی انجام گردد.
- ۷) **سرمایه گذاری:** تخصیص بخشی از وجوه و دارایی ها به طرح ها و پروژه ها و سایر فعالیت های اقتصادی از سوی سازمان/صندوق و بنگاه های کنترلی و مدیریتی به منظور کسب سود و با رعایت اصول و مقررات مندرج در این دستورالعمل.

- ۸) **سهام کنترلی:** حداقل میزان سهام موردنیاز برای آن که صندوق قادر به تعیین اکثریت اعضاء هیئت مدیره یا مدیرعامل بنگاه باشد.
- ۹) **سهام مدیریتی:** میزانی از سهام یک بنگاه که دارنده آن طبق اساسنامه اختیار تعیین حداقل یک عضو را در هیئت مدیره بنگاه دارد.
- ۱۰) **صنایع منتخب:** صنایعی که سازمان/صندوق پس از مطالعات و بررسی های لازم و بر اساس دارابودن بازدهی مناسب، نقدشوندگی بالا و ریسک کم به عنوان صنایع جذاب جهت هدایت سرمایه های خود انتخاب می کنند.
- ۱۱) **کمیته سرمایه گذاری:** کمیته ای سه نفره که در قالب حدود ماده ۵ این دستورالعمل ایفای نقش می کند.
- ۱۲) **نرخ مرجع:** نرخ سود سالانه آخرین اوراق منتشره دولت پیش از سرمایه گذاری.
- ۱۳) **نصاب معاملات متوسط:** نصاب معاملات متوسط موضوع ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات که هر ساله توسط دولت اعلام می شود.
- ۱۴) **هیئت امناء:** هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق های تابعه.

فصل دوم: کلیات

- ماده ۱:** نظر به تعهدات گسترده جاری و آتی سازمان/صندوق به بیمه شدگان، می بایست سازمان/صندوق نسبت به انباشت، حفظ و ارتقای ارزش ذخائر و دارایی خود به صورت مستمر و پایدار اقدام نمایند.
- ماده ۲:** سرمایه گذاری وجوه و ذخائر مشمول این دستورالعمل و نظامات تصمیم سازی، تصمیم گیری، اجرایی و نظارتی آنها بایستی با رعایت اصول مربوطه از جمله امانت داری، پاک دستی، حاکمیت مدیریت حرفه ای و تخصصی، اداره اقتصادی امور، تناسب اختیار و مسئولیت، صرفه در مقیاس، هم افزایی و گردش درونی منابع و مصارف صورت پذیرد.
- ماده ۳:** تصمیم گیری در خصوص کلیه سرمایه گذاری ها، سرمایه برداری و افزایش سرمایه موضوع این دستورالعمل صرفاً پس از بررسی کمیته سرمایه گذاری و با رعایت نصاب اعلامی دستورالعمل و در راستای اسناد تکلیفی و قوانین بالادستی با ترکیب جدول ذیل امکان پذیر است.

جدول ۱- ترکیب اعضای کمیته سرمایه گذاری

ردیف	پست	عضویت / رأی
۱	یکی از اعضاء هیئت مدیره (به انتخاب هیئت مدیره)	عضو دارای حق رأی
۲	مدیرعامل	عضو دارای حق رأی
۳	معاون اقتصادی	عضو دارای حق رأی
۴	مدیرکل/مدیر سرمایه گذاری (دبیر)	عضو فاقد حق رأی
۵	نماینده هیئت امناء	عضو فاقد حق رأی

تبصره ۱: جلسه با حضور تمامی اعضای دارای حق رأی رسمیت می یابد و مصوبات جلسه با اکثریت آراء حاضرین دارای حق رای معتبر است.

تبصره ۲: ریاست جلسه با بالاترین مقام اجرایی سازمان/صندوق است.

ماده ۴: کلیه فعالیت‌های جدید اقتصادی و سرمایه‌گذاری سازمان/صندوق و بنگاه‌های کنترلی باید مبتنی بر مطالعات امکان‌سنجی، گزارش‌های توجیهی فنی- اقتصادی، انجام محاسبات دقیق در خصوص احتمال بازگشت اصل سرمایه و سودآوری آن حداکثر ظرف مدت ۳ سال و حداقل سودآوری به میزان سه درصد (۳٪) بیشتر از نرخ مرجع باشد.

تبصره: تصمیم‌گیری در خصوص موارد خاص خارج از چارچوب این دستورالعمل، منوط به تصویب هیئت‌مدیره و هیئت‌امناء است.

ماده ۵- وظایف کمیته سرمایه‌گذاری

وظایف کمیته سرمایه‌گذاری به شرح ذیل است:

- الف) بررسی پیشنهادهای سرمایه‌گذاری و سرمایه‌برداری سازمان/صندوق، بنگاه‌های کنترلی و مدیریتی و تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی بر اساس نصاب معاملات، تهیه و ارسال گزارش به مدیرعامل و هیئت‌مدیره سازمان/صندوق.
- ب) بررسی پیشنهادهای تملک اموال اعم از منقول و غیرمنقول و اوراق بهادار و غیره در راستای رد دیون یا وصول مطالبات.
- ج) نظارت بر حسن اجرای ضوابط، آیین‌نامه‌ها و مقررات در زمینه‌های مختلف سرمایه‌گذاری.
- د) بررسی شیوه‌ی تأمین منابع مالی برای امور سرمایه‌گذاری و تأمین نقدینگی از جمله فروش سهام صندوق یا انتشار اوراق، اخذ تسهیلات و غیره سازمان/صندوق.
- ه) پیگیری اجرای مصوبات کمیته سرمایه‌گذاری و فرایند عملیاتی قراردادهای توافق‌نامه‌های تأمین مالی و سرمایه‌گذاری به همراه ارزیابی اثربخشی آن‌ها.
- و) به‌کارگیری خبرگان، کارشناسان سرمایه‌گذاری و مدیران بنگاه‌ها جهت اخذ و تبادل نظر، حسب مورد و ضرورت.
- ز) رصد و پایش مجموعه سرمایه‌گذاری‌های سازمان/صندوق به‌منظور بازدهی سرمایه‌گذاری (به‌صورت دوره‌ای)، اخذ تصمیمات مقتضی در صورت عدم تحقق حداقل بازدهی مطلوب طی سه دوره مالی متوالی و گزارش‌دهی به ارکان تصمیم‌گیر شرکت.

تبصره ۱: حداقل بازدهی مطلوب برابر با نرخ مرجع (از نظر دوره و شرایط مشابه) می‌باشد.

تبصره ۲: تحلیل‌های بازدهی پورتهوی سرمایه‌گذاری (بازدهی سرمایه‌ای، بازدهی نقدی، تحلیل بازارهای موازی و سایر روش‌های علمی) می‌بایست به صورت پویا صورت پذیرفته و گزارش خروجی آن هر ۶ ماه یک بار به دبیرخانه هیئت‌امناء ارسال گردد.

فصل سوم: مدیریت وجوه

ماده ۶: با توجه به حجم گسترده سرمایه‌های نقد و در جریان سازمان/صندوق که به‌صورت مستمر شکل می‌گیرد و همچنین لزوم پاسخگویی کارآمد و سریع به نیازهای مستمر، فوری، قابل‌پیش‌بینی و غیرقابل‌پیش‌بینی، لازم است وجوه نقد و در جریان (که سازمان/صندوق مکلف به تنظیم آن در قالب برنامه‌بودجه سالیانه هستند) با اعمال مدیریت کارآمد، در بالاترین بازدهی ممکن نگهداری شود.

وجوه و منابع سازمان/صندوق در هر سال مالی عبارت‌اند از:

الف) وجوه دریافتی بابت کسور بازنشستگی از دستگاه‌های مشترک پس از کسر کلیه پرداخت‌های موضوع قوانین و مقررات بازنشستگی و وظیفه

- ب) وجوه حاصل از فعالیت‌های بازرگانی و اقتصادی
- ج) بدهی‌ها، کمک‌ها، هدایا و تعهدات قانونی دولت به سازمان/صندوق
- د) وجوه حاصل از فروش دارایی‌های منقول و غیرمنقول
- ه) وجوه حاصل از خسارت، جرایم و جزایهای نقدی موضوع قوانین و مقررات مربوط یا احکام قطعی دادگاه‌ها (در خصوص سازمان تأمین اجتماعی)
- و) سایر منابعی که بر اساس ماده ۷ قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی یا سایر قوانین و مقررات مربوط قابل جذب توسط سازمان/صندوق باشد.

ماده ۷: نحوه مدیریت و نگهداری وجوه

وجوه ماده ۶ می‌بایست به‌صورت ذیل نزد بانک‌ها نگهداری شود:

- ۱- وجوه نقد و در جریان به‌صورت حساب‌جاری و حساب‌های متصل به آن؛ این وجوه لازم است در حداقل زمان ممکن جهت جوابگویی به نیازهای آنی هفتگی و ماهیانه به‌صورت حساب‌جاری و حساب‌های متصل به آن نزد بانک‌ها نگهداری شود.
- ۲- وجوه نقد و در جریان به‌صورت سپرده کوتاه‌مدت؛ به‌منظور پاسخگویی به نیازهای غیرقابل پیش‌بینی، لازم است بخشی از سرمایه‌های نقد و در جریان سازمان/صندوق به‌صورت سپرده‌هایی با قابلیت نقدشوندگی بالا نگهداری شود.
- ۳- سپرده‌گذاری وجوه نزد موسسات اعتباری و قرض‌الحسنه بانک‌ها مجاز نیست.

تبصره ۱: حداکثر وجوه نقد و در جریان به‌صورت حساب‌جاری با رعایت صرفه و صلاح و به میزان تعهدات ماهانه سازمان/صندوق (حقوق مستمری‌بگیران و هزینه‌های اداره طرح) خواهد بود.

تبصره ۲: سازمان/صندوق مکلف است به‌صورت مستمر و بر حسب نیاز، وجوه نقد را در حداقل انباشت به‌صورت حساب‌جاری و حداکثر انباشت به‌صورت سپرده کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت با رعایت حداقل سود سپرده بانک مرکزی، اوراق مشارکت، صکوک اسلامی و سایر اوراق با درآمد ثابت منتشره توسط دولت، شهرداری‌ها، سایر نهادهای عمومی و یا دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار به‌طور مستقیم یا از طریق صندوق‌های با درآمد ثابت یا صندوق‌های قابل‌معامله یا صندوق‌های کالایی دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار و با لحاظ قابلیت نقدشوندگی بالا، سامان دهد.

تبصره ۳: میزان تخصیص و حدود و ثغور هر یک از موارد تبصره ۲ مطابق با مفاد مقرر در ماده ۷ آیین‌نامه خواهد بود.

تبصره ۴: حداقل ۵۰ درصد وجوه سازمان/صندوق و بنگاه‌های کنترلی می‌بایست در بانک رفاه کارگران و بانک توسعه تعاون جریان داشته باشد؛ مشروط بر اینکه بانک رفاه کارگران و بانک توسعه تعاون متعهد شوند که معادل یا بیشتر از سود متناسب با انواع سپرده‌های بانکی به سازمان/صندوق و بنگاه‌های کنترلی خدمات ارائه دهد.

ماده ۸- سهام و اموال دریافتی در ازای رد دیون دولت و مطالبات از اشخاص

سازمان/صندوق می‌بایست به‌صورت مستمر نسبت به وصول مطالبات خود از دولت و اشخاص حقیقی و حقوقی فعال بوده و اموال و سهام دریافتی از دولت و سایر اشخاص را تعیین تکلیف نمایند. روش‌های دریافت مطالبات حسب صرفه و صلاح سازمان/صندوق، به شرح ذیل است:

(۱) دریافت مطالبات به‌صورت نقد

- ۲) دریافت مطالبات به صورت ارز
 - ۳) دریافت مطالبات در قالب تهاتر بدهی‌های بانکی، مالیاتی و غیره سازمان/صندوق و بنگاه‌های کنترلی
 - ۴) دریافت مطالبات به صورت املاک و مستغلات
 - ۵) دریافت مطالبات در قالب تهاتر سهام بنگاه‌ها، اوراق بهادار، مجوز بهره‌برداری از معادن دولتی، مجوز و امتیازات دریافت خوراک، نفت خام، میعانات و سایر فرآورده‌ها بر مبنای سیاست‌های سازمان/صندوق به منظور نگهداری و یا فروش
- تبصره ۱:** در خصوص املاک و مستغلات، سازمان/صندوق مکلف است نسبت به مسائل حقوقی و مالکیت استعلام نموده و وجود معارضین و متصرفین احتمالی را بررسی و در صورت احراز کلیه شرایط اقدام به دریافت املاک و مستغلات نمایند. همچنین پس از تملک حقوقی و قانونی، اموال مذکور را به سه گروه نیاز به بهره‌برداری، بهینه‌سازی و قابل واگذاری طبقه‌بندی و نسبت به تعیین تکلیف آن‌ها اقدام کنند.
- تبصره ۲:** علاوه بر مدیرعامل و هیئت‌مدیره سازمان/صندوق، هیئت‌امناء نیز لازم است به صورت گسترده و همه‌جانبه دریافت مطالبات سازمان/صندوق را پیگیری نماید.

فصل چهارم: سرمایه‌گذاری و سرمایه‌برداری

ماده ۹- سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

انواع سرمایه‌گذاری‌های مجاز موضوع این دستورالعمل برای سازمان/صندوق و بنگاه‌ها مطابق با ماده ۶ آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد.

- الف) سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار در بانک، اوراق مشارکت، صکوک و سایر اوراق بهادار با درآمد ثابت یا علی‌الحساب منتشره توسط بانک‌ها، دولت، شهرداری‌ها، سایر نهادهای عمومی و یا دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار، حسب مورد به طور مستقیم یا از طریق صندوق‌های با درآمد ثابت یا صندوق‌های قابل‌معامله در بورس (ETF) و یا صندوق‌های کالایی دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار
- ب) تملک سهام بنگاه‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار و فرابورس ایران به طور مستقیم و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک.
- ج) مشارکت در تأسیس و یا خرید سهام بنگاه‌های خارج از بورس اوراق بهادار در قالب صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیر و صندوق سهام خصوصی دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار.
- د) تحصیل یا تملک اراضی، املاک و مستغلات در قالب صندوق‌های زمین و ساختمان یا صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار.
- ه) سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی بین‌المللی شامل سهام در قالب صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک.
- و) سایر ابزارهای مالی مورد تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار.
- ز) مشارکت در تأسیس و یا تملک سرمایه و سهام بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری غیربانکی مجاز، صرافی‌ها، مؤسسات واسپاری (لیزینگ)، تعاونی‌های اعتباری و سایر نهادهای پولی و مالی مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار.

ح) مشارکت در تأسیس یا تملک سرمایه و سهام هرگونه بنگاه که سازمان/صندوق دارای مجوز فعالیت اقتصادی در آن است یا امکان فعالیت به‌موجب قوانین و مقررات مربوطه در آن بلامانع باشد.

ح ۱) سرمایه‌گذاری در قالب ایجاد و خرید بنگاه جدید

خرید و هرگونه ایجاد شخصیت حقوقی جدید، سرمایه‌گذاری در طرح‌ها و پروژه‌های جدید در قالب شخصیت حقوقی مجزا یا مشارکت جدید به‌صورت بنگاه‌های کنترلی ذیل سازمان/صندوق و بنگاه‌های کنترلی ممنوع است؛ مگر در موارد زیر و پس از کسب مجوز از هیئت‌مدیره سازمان/صندوق و هیئت‌امناء؛

الف) به دلیل ملاحظات امنیتی و بحث تحریم‌ها، ایجاد یا خرید شخصیت حقوقی جدید ضروری باشد؛

ب) انتقال دارایی‌های سازمان/صندوق یا یک بنگاه به بنگاه جدید بدون هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری جدید در نظر باشد، صرفاً به‌منظور:

- رفع تهدیدهای مربوط به دعاوی و توقیف اموال
- رفع امکان مصادره اموال
- بورسی نمودن دارایی‌ها
- تفکیک دارایی‌های درگیر در مشکلات و مسائل عمده از دارایی‌های سالم

ج) ایجاد بنگاه به‌منظور تأمین مالی پروژه‌های دارای مجوز صرفاً با رعایت محدودیت‌های آیین‌نامه

تبصره: دریافت مطالبات در قالب رد دیون از دولت از مفاد بند ح ۱ مستثنی است.

ح ۲) سرمایه‌گذاری در قالب بنگاه‌های کنترلی موجود

الف) تکمیل زنجیره ارزش

شرایط سرمایه‌گذاری جدید در راستای تکمیل زنجیره ارزش بنگاه‌های کنترلی موجود به ترتیب زیر است:

۱) دو شرط زیر محقق گردد

- الف) متوسط بازده حقوق صاحبان سهام^۱ بنگاه در دو سال گذشته حداقل برابر با نرخ مرجع باشد.
- ب) نرخ بازده داخلی^۲ طرح ۳ درصد بالاتر از نرخ مرجع باشد.

۱) حداکثر ۲۰ درصد تأمین مالی طرح یا پروژه می‌تواند از محل منابع داخلی سازمان/صندوق باشد که می‌بایست در بودجه مصوب سالیانه سازمان/صندوق و هلدینگ اداره‌کننده بنگاه پیش‌بینی شده باشد. شرط تخصیص بودجه به پروژه از محل منابع داخلی سازمان/صندوق منوط به تحقق تأمین مالی موردنیاز از منابع خارج از سازمان/صندوق است.

۱- بازده حقوق صاحبان سهام Return of Equity سود خالص پس از کسر سود حاصل از فروش با شناسایی مازاد ارزش دارایی‌ها، تقسیم بر ارزش روز حقوق صاحبان سهام در اول هر سال (قیمت سهام بورسی و قیمت معادل در بنگاه‌های غیر بورسی)

۲- نرخ بازده داخلی Internal Rate of Return نرخ تنزیلی است که براساس آن خالص ارزش حال جریان نقدینگی طرح سرمایه‌گذاری (NPV) برابر با صفر می‌شود.

- ۲) تأمین مالی نباید منجر به توثیق دارایی‌های سازمان/صندوق شده و یا تعهد مالی جدیدی برای آن ایجاد نماید. در خصوص شرکت های کنترلی که مستقیماً توسط سازمان/صندوق اداره می‌شوند، سازمان/صندوق مجاز به توثیق دارایی تا ۱۰ درصد ارزش سهام شرکت مالک طرح است.
- ۳) ارزش روز کل هر طرح یا پروژه بیشتر از ۱۰ درصد دارایی‌های سازمان/صندوق و ۱۵ درصد دارایی‌های هلدینگ مستقیم نباشد. (ارزش برآوردی روز دارایی‌ها حسب مورد بر اساس نظر خبرگانی و با تایید هیئت‌مدیره سازمان/صندوق است.)
- ۴) ارزش روز تمامی طرح‌ها یا پروژه‌های کنترلی و تعهدات آتی آن‌ها بیش از ۳۰ درصد ارزش روز دارایی‌های سازمان/صندوق و ۴۰ درصد دارایی‌های هلدینگ نباشد. (منظور از دارایی‌ها عبارت فوق‌الذکر و منظور از تعهدات مربوط به آورده هلدینگ بالاسری و سازمان/صندوق اعم از بدهی‌ها (دیون) و اوراق منتشره برای تأمین مالی است.)
- ۵) سرمایه‌گذاری در راستای ارتقای سطح فناوری و دانش‌بنیانی باشد. (سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دانش‌بنیان الزاماً از طریق صندوق خطرپذیر صورت پذیرد)

ب) افزایش ظرفیت تولید

شرایط سرمایه‌گذاری جدید برای افزایش ظرفیت تولید بنگاه‌های کنترلی موجود به ترتیب زیر است:

- ۱) دو شرط زیر محقق گردد
- الف) متوسط بازده حقوق صاحبان سهام بنگاه در دو سال گذشته حداقل برابر با نرخ مرجع باشد.
- ب) نرخ بازده داخلی طرح ۳ درصد بالاتر از نرخ مرجع باشد.
- ۲) حداکثر ۲۰ درصد تأمین مالی طرح یا پروژه می‌تواند از محل منابع داخلی سازمان/صندوق باشد که می‌بایست در بودجه مصوب سالیانه سازمان/صندوق و هلدینگ اداره‌کننده بنگاه پیش‌بینی شده باشد. همچنین تأمین مالی نباید منجر به توثیق دارایی‌های سازمان/صندوق شده و تعهد مالی جدیدی برای سازمان/صندوق ایجاد نماید. در خصوص شرکت های کنترلی که مستقیماً توسط سازمان/صندوق اداره می‌شوند، سازمان/صندوق مجاز به توثیق دارایی تا ۱۰ درصد ارزش سهام شرکت مالک طرح است.
- ۳) شرط تخصیص بودجه به پروژه منوط به تحقق تأمین مالی موردنیاز از منابع خارج از سازمان/صندوق است.
- ۴) ارزش روز کل هر طرح یا پروژه بیشتر از ۱ درصد دارایی‌های سازمان/صندوق و ۳ درصد دارایی‌های هلدینگ مستقیم نباشد. (ارزش برآوردی روز دارایی‌ها حسب مورد بر اساس نظر خبرگانی و با تایید هیئت‌مدیره سازمان/صندوق است.)

ج) نوسازی و بهسازی^۱

^۱ تعریف بهسازی در استاندارد ۱۱ حسابداری بیان شده است. در این استاندارد بهسازی قطعات ماشین آلات به منظور دستیابی به بهبودی قابل ملاحظه در کیفیت محصول به عنوان یکی از نمونه‌های بهبود وضعیت بیان شده که منجر به افزایش منافع اقتصادی دارایی می‌شود.

شرایط سرمایه گذاری جدید برای نوسازی و بهسازی با هدف نوآوری، افزایش بهره‌وری، ارتقای کیفیت و حفظ ظرفیت تولید بنگاه‌های کنترلی موجود به ترتیب زیر است:

۱) نوسازی و بهسازی دارایی‌ها بدون ایجاد تعهد جدید برای سازمان/ صندوق و هلدینگ و توثیق دارایی آن‌ها، مجاز است.

۲) اگر نوسازی و بهسازی از محل منابع سازمان/ صندوق و هلدینگ‌ها با ایجاد تعهد و توثیق دارایی‌های سازمان/ صندوق و هلدینگ باشد، مشروط به ضوابط ذیل خواهد بود.

الف) نرخ بازده داخلی طرح، ۲ درصد بالاتر از نرخ مرجع باشد.

ب) هزینه نوسازی و بهسازی هر دارایی حداکثر ۲۰ درصد ارزش جایگزینی روز آن باشد.

ج) سقف تأمین مالی از منابع داخلی سازمان/ صندوق و هلدینگ

۱) نوسازی و بهسازی در "صنایع منتخب": هزینه‌های نوسازی و بهسازی بیشتر از ۰.۳ درصد دارایی‌های هلدینگ مستقیم نباشد.

۲) هزینه‌های نوسازی و بهسازی در سایر صنایع بیشتر از ۰.۱۵ درصد دارایی‌های هلدینگ مستقیم نباشد.

د) شرط تخصیص بودجه به پروژه منوط به پیش بینی و وجود اعتبار آن در بودجه مصوب سالیانه سازمان/ صندوق و هلدینگ اداره کننده بنگاه است.

تبصره - با توجه به ماده ۵۰ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ مقتضی است اجرا و انجام تمامی مراحل انواع معاملات سازمان/ صندوق و بنگاه‌هایی که مشمول قانون برگزاری مناقصات هستند مانند: درخواست استعلام، فراخوان، توزیع و دریافت اسناد، گشایش الکترونیکی پاکت‌ها یا پیشنهادات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت صورت پذیرد.

د) رعایت الزامات قانونی

در صورت ابلاغ تکالیف قانونی لازم‌الاجرا از سوی دولت، موضوع در کمیته سرمایه‌گذاری قابل بررسی است.

ح ۳) سرمایه‌گذاری در بنگاه‌های مدیریتی موجود

ضوابط سرمایه‌گذاری جدید به شرح زیر است:

الف) صنعت حوزه فعالیت بنگاه جزء صنایع منتخب سازمان/ صندوق باشد.

ب) سقف سهام سازمان/ صندوق در بنگاه مدیریتی به بیش از ۴۰ درصد افزایش پیدا نکند.

ج) بنگاه مورد نظر از بنگاه‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه باشد.

د) دو شرط زیر محقق شود.

۱) متوسط بازده حقوق صاحبان سهام در دو سال گذشته حداقل برابر با نرخ مرجع باشد.

۲) نرخ بازده داخلی طرح ۳ درصد بالاتر از نرخ مرجع باشد.

ه) شرط تخصیص بودجه به پروژه منوط به پیش بینی و وجود اعتبار آن در بودجه مصوب سالیانه سازمان/صندوق و هلدینگ اداره کننده بنگاه است.

ح ۴) در خصوص سرمایه گذاری جدید به صورت سهامداری غیر مدیریتی ماده ۸ دستورالعمل ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۱۰- سرمایه گذاری در املاک و مستغلات

سازمان/صندوق به صورت مستقیم یا از طریق بنگاه های کنترلی صرفاً مجاز به مشارکت در ساخت و ساز یا تحصیل و تملک اراضی، املاک و مستغلات است.

ماده ۱۱- افزایش سرمایه

ضوابط تصمیم گیری در خصوص تصویب و یا مشارکت در افزایش سرمایه هلدینگ ها و بنگاه های کنترلی و مدیریتی تحت پوشش و سهامداری غیرمدیریتی با توجه به محل تامین و محل مصرف به شرح زیر است:

الف) ضوابط افزایش سرمایه با توجه به محل تامین افزایش سرمایه

۱- افزایش سرمایه از محل صرف سهام به شرح ذیل است.

الف) افزایش سرمایه از محل منابع خارج از مجموعه سازمان/صندوق (ورود شرکای جدید یا پذیره نویسی عمومی)

ب) افزایش سرمایه از محل منابع داخلی مجموعه سازمان/صندوق انجام می شود با توجه به ضوابط مربوط به محل مصارف افزایش سرمایه در این دستورالعمل

۲- افزایش سرمایه از محل آورده نقدی، مطالبات، سود انباشته، اندوخته پیش بینی شده برای طرح توسعه با توجه به ضوابط مربوط به موارد مصارف افزایش سرمایه در این دستورالعمل صورت پذیرد.

تبصره: در بنگاه های غیر کنترلی که با وجود رأی منفی سازمان/صندوق افزایش سرمایه مصوب مجمع فوق العاده می شود؛ مشارکت در افزایش سرمایه در صورت وجود ملاحظات زیر در کمیته سرمایه گذاری قابل بررسی است:

الف) در صورت عدم مشارکت در افزایش سرمایه منافع سازمان/صندوق در موارد ذیل به واسطه وجود سهام دار غیر در معرض خطر قرار گیرد.

منظور از در معرض خطر قرارگرفتن منافع سازمان/صندوق موارد زیر است:

- از دست دادن کنترل مجمع فوق العاده و عادی (از دست دادن ائتلاف با سهام داران دیگر و وجود احتمال تصاحب کنترل مجمع فوق العاده و یا عادی توسط دیگر سهام داران)
- از دست دادن نفوذ مدیریتی به دلیل از دست دادن کرسی هیئت مدیره
- الزامات قانونی و مقررات بالادستی

ب) در صورت تصمیم به فروش بنگاه یا واگذاری سهام

- اگر فرایند فروش تا شش ماه پس از زمان مقرر در مصوبه کمیته سرمایه‌گذاری سازمان/ صندوق انجام نشود، مجوز مشارکت در افزایش سرمایه بنگاه منتفی است.
- اگر فرایند فروش طولانی‌تر از شش ماه پس از زمان مقرر در مصوبه کمیته سرمایه‌گذاری سازمان/ صندوق پیش‌بینی می‌شود لازم است مزایا و معایب افزایش سرمایه باتوجه به بحث‌های مالیات نقل و انتقال دارایی‌ها در زمان فروش و... مجدداً در کمیته سرمایه‌گذاری بررسی و پس از آن تصمیم‌گیری شود.

ب) ضوابط باتوجه به محل مصرف افزایش سرمایه

- ۱- در خصوص پروژه‌ها و طرح‌های توسعه متناسب با موضوع افزایش سرمایه، رعایت ضوابط مربوط به سرمایه‌گذاری‌های جدید در این دستورالعمل ضروری است.
 - ۲- افزایش سرمایه جهت انجام هرگونه کار بازرگانی ممنوع است.
 - ۳- افزایش سرمایه به منظور اصلاح ساختار مالی فقط از طریق تجدید ارزیابی دارایی‌ها امکان‌پذیر است.
- تبصره ۱:** در بنگاه‌های مشمول ماده ۱۴۱ اصلاحیه قانون تجارت اولویت اول در افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی‌های استهلاک‌ناپذیر است در غیر این صورت کاهش سرمایه در کمیته سرمایه‌گذاری قابل بررسی است.
- تبصره ۲:** افزایش سرمایه جهت خروج از شمولیت ماده ۱۴۱ از محل آورده نقدی، مطالبات و سود انباشته امکان‌پذیر نیست مگر در بنگاه‌های غیر کنترلی که با وجود رأی منفی سازمان/ صندوق به تصویب مجمع آن بنگاه رسیده باشد. در این صورت مشارکت و یا عدم مشارکت در افزایش سرمایه با رعایت قسمت "ضوابط افزایش سرمایه با توجه به محل افزایش سرمایه" قابل بررسی در کمیته سرمایه‌گذاری است.

ماده ۱۲- سرمایه‌برداری و واگذاری

در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده در بنگاه‌های اقتصادی دارای شرایط ذیل باشد، می‌تواند در فرایند تصمیم اتخاذ استراتژی سرمایه‌برداری قرار گیرد:

- الف) سرمایه‌گذاری در زمره صنایع منتخب نباشد.
- ب) سرمایه‌گذاری قابلیت تبدیل سرمایه‌گذاری با بازدهی بالاتر را دارا باشد.
- ج) ارزش بازاری سهم نسبت به ارزش ذاتی آن بالاتر باشد.
- د) در صورتی که وضع قوانین جدید و یا دستورات بالادستی مانند قیمت‌گذاری دستوری منجر به نزولی شدن سود بنگاه اقتصادی در کوتاه‌مدت و زیان‌ده شدن آن در بلندمدت شود.
- ه) زیان‌ده شدن بنگاه به طور متناوب یا زیان‌ده شدن بنگاه به طوری که حداقل نیمی از سرمایه بنگاه از بین برود (ماده ۱۴۱ قانون تجارت)
- و) خروج از بنگاه‌های اقتصادی کوچک مقیاس رقابت‌کننده یا بخش خصوصی خرد در شرایط ذیل:
 - ۱) قابلیت افزایش مقیاس تولید را نداشته باشد.

- ۲) در زنجیره ارزش صنعت مورد هدف هلدینگ، نباشد.
 ۳) تکمیل کننده سبد محصولات بنگاه نباشد.
 ۴) تغییر حوزه کاری به حوزه هایی که بخش خصوصی توان فعالیت در آن را ندارد، امکان پذیر نباشد.

تبصره: معادل سرمایه خارج شده می بایست مجدداً با شرایط مواد ۸ و ۹ دستورالعمل سرمایه گذاری شود.

ماده ۱۳- اداره امور اموال و دارایی و سهام به غیر (پیمان مدیریت، PRX و غیره)

سازمان/ صندوق مجازند در موارد ضروری و با تصویب هیئت مدیره، اداره امور مربوط به برخی از اموال، دارایی ها، سهام و اوراق بهادار موضوع سرمایه گذاری را به موجب قرارداد و با رعایت صرفه و صلاح و با تأیید کمیته سرمایه گذاری و رعایت تشریفات قانونی، قوانین و مقررات، آئین نامه های اجرایی مرتبط و اساسنامه، به سایر بنگاه ها و یا کارگزاری ها و یا سبذگردان های دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار واگذار نمایند.

ماده ۱۴- انتقال اموال و دارایی ها

انتقال اموال و دارایی های صندوق در موارد مربوط به سرمایه گذاری، به بنگاه ها و موسسات کنترلی، با تصویب هیئت مدیره سازمان/ صندوق، خارج از ضوابط مزایده و رعایت صرفه و صلاح صندوق و بر مبنای نصاب اعلامی معاملات و سیر مراحل تصویبی مجاز خواهد بود. معادل مبالغ انتقال یافته موضوع این ماده به حساب افزایش سرمایه سازمان/ صندوق در بنگاه ها و موسسات مذکور منظور می گردد.

تبصره ۱: تصمیم گیری در خصوص انتقال اموال به شرکت های ماموریتی با تصویب هیئت مدیره سازمان/ صندوق مجاز خواهد بود.

تبصره ۲: شرکت های ماموریتی محسوب خواهند شد که لیست آنها به تصویب هیات امناء رسیده باشد.

فصل پنجم: نصاب و فرایند تصمیم گیری

ماده ۱۵- نصاب موضوع دستورالعمل

نصاب مبلغ برآوردی موضوع دستورالعمل سازمان/ صندوق، به شرح جدول ذیل است:

ردیف	سطوح فعالیت های سرمایه گذاری و سرمایه برداری	نصاب
۱	سطح کوچک	تا سقف ۵۰ برابر نصاب معاملات متوسط
۲	سطح متوسط	از ۵۰ تا ۶۰۰ برابر نصاب معاملات متوسط
۳	سطح بزرگ	بالتر از ۶۰۰ برابر نصاب معاملات متوسط

تبصره ۱: در خصوص سازمان تامین اجتماعی و صندوق بازنشستگی کشوری نصاب ها دو برابر نصاب ذکر شده در جدول فوق است.

تبصره ۲: حد نصاب‌های مندرج جهت اجرا در بنگاه‌های کنترلی سازمان/صندوق با شرایط هر واحد قابل تقلیل و تفویض است. تعیین تقلیل حد نصاب، تفویض و ابلاغ آن به واحدها و اشخاص بر عهده هیئت مدیره سازمان/صندوق خواهد بود. مشروط بر اینکه حداکثر نصاب تفویضی به بنگاه کنترلی/اهدینگ در هر معامله بالاتر از نصاب تصمیم‌گیری هیئت مدیره سازمان/صندوق نباشد. شیوه نامه نحوه تعیین تقلیل حد نصاب می‌بایست توسط مدیرعامل تهیه و طی مدت سه ماه از ابلاغ این آئین نامه به تصویب هیئت مدیره سازمان/صندوق برسد.

تبصره ۴: معاملات درون گروهی زیر مجموعه یک صندوق از محدودیت‌های نصاب تبعیت نخواهد کرد.

ماده ۱۶- فرایند تصمیم‌گیری ارکان و عوامل در سازمان

فرایند تصویب کلیه طرح‌های مورد اشاره دستورالعمل در سازمان/صندوق به شرح جدول ذیل است.

جدول ۲- نصاب تصمیم‌گیری ارکان و عوامل

سطوح فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و سرمایه‌برداری	کمیته سرمایه‌گذاری	هیئت مدیره سازمان / صندوق	هیئت امناء
سطح کوچک	پیشنهاد و تصویب		
سطح متوسط	پیشنهاد	تصویب	
سطح بزرگ	پیشنهاد	تأیید	تصویب

تبصره ۱: کلیه سرمایه‌گذاری‌های سطح متوسط و بزرگ پس از ارائه گزارش توجیهی فنی-اقتصادی تهیه شده توسط یک یا کانون مشاوران اعتباری و سرمایه‌گذاری بانکی یا سایر مراجع ذیصلاح، قابل طرح در کمیته سرمایه‌گذاری و سیر مراحل تصویبی می‌باشند.

تبصره ۲: چنانچه در اثر بروز رسانی ارقام ریالی، طرح از دسته‌ای به دسته دیگر منتقل شود می‌بایست فرایند تصویب مطابق سطح جدید طی شود.

تبصره ۳: چنانچه در اثر بروز رسانی محدوده و چارچوب فعالیت‌های پروژه، محدوده زمانی و عملیاتی مورد نیاز یک طرح بیش از ۲۰٪ از ساختار شکست کار، ساختار شکست هزینه و برنامه زمان بندی مصوب انحراف داشته باشد، طرح می‌بایست مجدداً فرایند به‌روزرسانی مستندات و تصویب را طی کند.

تبصره ۴: مدیران سازمان/صندوق و مدیران عامل بنگاه‌ها موظفند پاسخ استعلامات انجام شده توسط کمیته سرمایه‌گذاری را به همراه اسناد و مدارک مربوطه، در اسرع وقت تهیه و ارائه نمایند.

فصل ششم: سایر موارد

ماده ۱۷- مادامی که کمیته اصلاح ساختار موضوع مصوبه یکصد و پنجاه و پنجمین جلسه هیأت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه مصوب ۱۴۰۲ و دستورالعمل شناسایی، ارزشگذاری و واگذاری املاک مزاد سازمان/صندوق‌های بیمه اجتماعی زیرمجموعه هیأت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه پابرجاست، اجرای کلیه تصمیم‌گیری‌های آن‌ها در موارد مرتبط با این دستورالعمل الزامی است.

ماده ۱۸- هرگونه معامله خارج از ضوابط مندرج موضوع این دستورالعمل، تخلف بوده و عواقب ناشی از آن بر عهده تصمیم‌گیرندگان خواهد بود.

ماده ۱۹- پس از ابلاغ این دستورالعمل توسط هیئت امناء، هیئت‌مدیره سازمان صندوق و هیئت‌مدیره بنگاه/هلدینگ موظفاند فرایند اجرایی مرتبط را با این دستورالعمل تطبیق داده و در صورت مغایرت با آیین‌نامه معاملاتی و یا سایر ضوابط داخلی، ملاک عمل حدود و ثغور این دستورالعمل است

ماده ۲۰- نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل بر عهده هیئت‌مدیره سازمان/صندوق است.

ماده ۲۱- در موضوعاتی که نیاز به رفع ابهام از متن و نحوه اجرای دستورالعمل باشد، نظر کارگروه حقوقی هیئت امناء نافذ بوده و کمیته می‌تواند از ایشان استعلام نماید.

ماده ۲۲- این دستورالعمل در ۶ فصل ۲۲ ماده و ۲۶ تبصره در یکصد و هفتاد و یکمین جلسه هیئت امنای سازمان تأمین اجتماعی و صندوق‌های تابعه مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۱ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا می‌باشد.

